

شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر توسعه دانش، سلامت روان و مهارت‌های کاربردی

علی اکبر بابازاده پهلوانلو: دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران، ایران
محمدعلی اصلانخانی: استاد، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران (* نویسنده مسئول) aslankhani@yahoo.com
علی محمد صفانیا: استاد، گروه تربیت بدنی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران
علی اصغر درودیان: استادیار، گروه تربیت بدنی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران، ایران
مهدی گودرزی: استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

چکیده

کلیدواژه‌ها

مربیان،
سلامت روان،
توانمندی،
توسعه دانش،
مهارت کاربردی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۱۷

تاریخ چاپ: ۱۴۰۱/۰۴/۱۸

زمینه و هدف: یکی از ارکان اصلی آموزش رشته‌های ورزشی و نیز رهبری و هدایت تیم‌اند و نقش بسیار مهمی در آموزش، پرورش و رشد ورزشکاران دارند. هدف از انجام تحقیق حاضر شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر توسعه دانش، سلامت روان و مهارت‌های کاربردی مربیان بود.

روش کار: جامعه آماری این تحقیق استراتژی آمیخته را در بخش کیفی خبرگان ورزشی و مربیگری ورزشی و در بخش کمی ۵۰۸ نفر از مربیان رشته‌های ورزشی المپیک و دارای مدارک بین‌المللی تشکیل دادند. حجم نمونه در بخش کیفی با توجه به اشیاع نظری و در بخش کمی بر اساس نرم‌افزار SPSS Sample Power تعداد ۳۰۶ نفر بود. از پرسشنامه محقق ساخته که به روش دلفی فازی آماده شد برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شد. روایی صوری، محتوایی و سازه پرسشنامه به ترتیب توسط متخصصین مربوطه در بخش کیفی، تحلیل عاملی و معادلات ساختاری به تأیید رسید. همچنین پایایی پرسشنامه با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ در تمامی مؤلفه‌ها بیش از ۰/۷۰ محاسبه گردید.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که ۱۱ عامل مؤثر بر توسعه دانش، سلامت روان و مهارت‌های کاربردی برای سطوح مربیگری در ایران شامل آموزش، مدیریتی، دانش‌افزایی، عوامل ساختاری، نظارت و کنترل، تجهیزات و تکنولوژی، عوامل حقوقی، عوامل فردی، بومی‌سازی، تبلیغات و رسانه و استعدادیابی و پایه می‌باشد.

نتیجه‌گیری: عوامل متعددی بر توسعه دانش، سلامت روان و مهارت‌های کاربردی مربیان تأثیر دارد. نتایج مصاحبه با خبرگان می‌تواند در شناسایی و اولویت‌بندی این عوامل راهگشا باشد.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی ندارد.

شیوه استناد به این مقاله:

Babazadehpahlevanlo AA, Aslankhani MA, Safania MA, Doroudian A, Godarzi M. Identify and Prioritize the Factors Affecting the Development of Knowledge, Mental Health and Applied Skills. Razi J Med Sci. 2022;29(4):20-30.

*انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با 3.0 CC BY-NC-SA صورت گرفته است.

Identify and Prioritize the Factors Affecting the Development of Knowledge, Mental Health and Applied Skills

Ali Akbar Babazadehpahlevanlo: PhD in Sports Management, Islamic Azad University North Tehran Branch, Tehran, Iran

Mohammad Ali Aslankhani: PhD, Professor, College of Physical Education Allamehtabatabaei University, Tehran, Iran (*Corresponding author) aslankhani@yahoo.com

Mohammad Ali Safania: Professor, Physical Education Department, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Asghar Doroudian: Assistant Professor, Physical Education Department, Tehran North Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Mehdi Godarzi: Assistant Professor, Sport Management Department, Payamenoor University, Tehran, Iran

Abstract

Background & Aims: One of the main pillars of sports education as well as leadership and leadership of the coaching team. The coach is the center of guidance and development of sports in any society. Coaches' efforts are successful when they have the necessary sports knowledge (1). The position and role of coaches and the effects of their performance and personality traits in sports are very important, so that coaches have a significant role in team development, development of technical skills and social and cultural behaviors of players (2). Another important issue in the present era and in the sports environment is the issue of mental health, which has attracted the attention of many researchers. The goal of mental health is to create mental health by preventing mental illness and creating a healthy environment for proper human relationships. According to the World Health Organization, a person's health does not simply include a state of complete physical health; It also includes the dimensions of mental and social health, the ability to communicate appropriately and in harmony with others, change and modify the individual and social environment, and resolve conflicts and personal desires in a positive, just and appropriate way, which is a necessity of coaching (6). The importance of coaching is so great that various researches have been done about it and contradictory results have been obtained. For example, Zare et al. (2019) in their research emphasized the role of coaches in the development of players' skills in all dimensions, especially the development of psychological skills (8). In general, the role and position of coaches is clear to everyone, but what remains an issue in this direction is how to prepare and promote coaches for this serious responsibility. Coaching is one of the most complex sports professions and one of the most effective areas that can lead to the development of sports and training of athletes. Therefore, in this regard, it is necessary to have a suitable system to promote knowledge, mental health and job skills so that trainers can use the most appropriate training courses (scientific and practical) to play their role and responsibilities (10). Therefore, the researcher seeks to identify and prioritize the factors affecting the development of knowledge, mental health and practical skills.

Methods: The present research is quantitative and qualitative in terms of data, applied in terms of purpose, exploratory in terms of field, field data collection in terms of time and time in terms of time period. The statistical population of this research in the qualitative part included sports experts and sports coaching and in the quantitative part were 508 Olympic sports coaches, from which 306 people

Keywords

Coach,
Mental Health,
Ability,
Development of
Knowledge,
Applied Skills

Received: 07/05/2022

Published: 09/07/2022

were randomly selected as a sample. A researcher-made questionnaire prepared by fuzzy Delphi method was used to collect information. The face, content and structure validity of the questionnaire were confirmed by experts in the field of quality, factor analysis and structural equations, respectively. Also, the reliability of the questionnaire in a pilot study on 30 people in the study population and using Cronbach's alpha test in all components was calculated to be more than 0.70. Finally, descriptive statistics, exploratory factor analysis, one-sample t-test and structural equation analysis using SPSS and Expert Choice software were used to analyze the data.

Results: The initial estimate of the share of each variable showed that the values of all of them are equal to one. It was also found that the common variance of all items is more than 0.5. Therefore, all variables (items) will remain in the analysis. According to Table 3, 71 items in the present study can be reduced to 11 factors and from the combination of these 71 items, a new structure can be designed based on the factors with the new combination and the data can be analyzed based on that data. Also, Table 3 showed that the contribution of each factor in explaining the variance of 71 items related to the factors affecting the development of applied knowledge and skills for coaching levels in Iran is different and decreasing. Finally, according to the results for level 3 coaches, the highest weight was related to individual factors, education, advertising and media. Also, according to the results for level 2 trainers, the highest weight was related to managerial factors, localization of knowledge and knowledge enhancement. And for level 1 educators, the highest weight was related to talent identification and basic factors, localization of knowledge and managerial factors.

Conclusion: Undoubtedly, the growth and development of coaching knowledge in the country on the one hand and its decline on the other hand, is rooted in several factors, which will be difficult to determine the share of each. There is no doubt that the scientific study and identification of the existing problems in this field on the one hand and the efforts of the officials to solve these problems on the other hand will be successful in promoting it as much as possible. However, it should be noted that the research community is made up of experts and qualified trainers in the country and their opinion can really pave the way for success and development of knowledge and practical skills for coaching levels in Iran. Therefore, it seems that paying attention to the opinions of these experts can be one of the best data needed for managers to make decisions regarding the implementation of coaching promotion programs in the country. On the other hand, structural equation modeling also confirms this and shows that the identified factors can be effective in developing knowledge and practical skills for coaching levels in Iran and therefore using the results of this study can further improve the coaching of the field. Various sports in the country was promising.

Conflicts of interest: None

Funding: None

Cite this article as:

Babazadehpahlevanlo AA, Aslankhani MA, Safania MA, Doroudian A, Godarzi M. Identify and Prioritize the Factors Affecting the Development of Knowledge, Mental Health and Applied Skills. Razi J Med Sci. 2022;29(4):20-30.

*This work is published under CC BY-NC-SA 3.0 licence.

مقدمه

مربیان، تربیت‌کنندگان و هدایت‌گران اجرایی ورزشکاران در تمامی سطوح (مبتدی تا نخبه) هستند و نقش بسیار مهم و تأثیرگذاری در پیشرفت ورزش ایفا می‌کنند. آن‌ها یکی از ارکان اصلی آموزش، رهبری و هدایت تیم‌اند و نقش بسیار مهمی در آموزش، پرورش و رشد ورزشکاران دارند. همچنین، مربی‌کانون هدایت و پیشرفت ورزش هر جامعه‌ای است. تلاش مربیان زمانی با موفقیت همراه است که از دانش ورزشی لازم بهره‌مند باشند (۱). جایگاه و نقش مربیان و آثار حاصل از عملکرد و ویژگی شخصیت آن‌ها در ورزش بسیار مهم است، به طوری که مربیان نقش قابل توجهی در پیشرفت تیمی، توسعه مهارت‌های فنی و رفتارهای اجتماعی و فرهنگی بازیکنان دارند (۲).

موفقیت تیم‌های ورزشی، حاصل رهبری موفقیت‌آمیز و مؤثر سرمربیان آن‌ها است (۳). همان‌طور که Arnesson و Salman (۲۰۰۹) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که عملکرد یک تیم به متغیرهای اساسی مانند توانایی فنی مربیگری، تجربه مربیگری، دانش و مهارت‌های ارتباطی و سلامت روانی وی ارتباط پیدا می‌کند (۴). نتایج پژوهش Trninic (۲۰۰۹) نشان می‌دهد که مربیان حرفه‌ای، نقشی اساسی در توسعه ورزش حرفه‌ای ورزشکاران رشته‌های تیمی و انفرادی دارند. همچنین وظایف و نقش‌های یک مربی خبره را رشد شخصیتی ورزشکار و افزایش درک ورزشی، دانش فنی و مهارت‌های تاکتیکی، توسعه مهارت‌ها، تصمیم‌گیری انتخابی، تعداد برنامه‌های حرکتی و تشویق به تداوم در یادگیری معرفی می‌کنند (۵).

یکی دیگر از موضوعات مهم در عصر حاضر و در محیط ورزش مقوله بهداشت روان است که توجه بسیاری از محققان را به خود جلب کرده است. هدف از بهداشت روان ایجاد سلامتی روانی از طریق پیشگیری از ابتلا به بیماری‌های روانی و ایجاد محیطی سالم برای برقراری روابط صحیح انسانی است. بر اساس تعریف سازمان بهداشت جهانی سلامت و تندرستی افراد صرفاً شامل حالت سلامتی کامل از لحاظ جسمانی نیست؛ بلکه ابعاد سلامت روانی، اجتماعی، قابلیت ارتباط موزون و هماهنگ با دیگران، تغییر و اصلاح محیط فردی و اجتماعی و حل تضادها و تمایلات شخصی به

طور منفی، عادلانه و مناسب را نیز در برمی‌گیرد که از ضروریات امر مربیگری است (۶).

حمیدی (۲۰۱۰) در پژوهش خود با عنوان ابعاد ارزیابی عملکرد مربیان کشور به این نتیجه دست یافتند که مقیاس ارزیابی عملکرد مربیان ملی کشور متشکل از ۵ عامل می‌باشد. در این مدل، ۳ عامل توانایی‌های فنی، مهارت‌های رهبری و مهارت‌های ویژه به عنوان عامل‌های مستقل ظاهر شدند که بر مهارت‌های ارتباطی مربیان و توان عملیاتی آن‌ها اثرگذار هستند (۷). زارع و همکاران (۲۰۱۹) نیز در پژوهش خود نقش مربیان را در توسعه مهارت‌های بازیکنان در تمامی ابعاد، به ویژه توسعه مهارت‌های روان شناختی مورد تأکید قرار دادند (۸). یوفا (۲۰۱۳) از مربیان موفق به عنوان مربیان کامل نام می‌برد و ویژگی‌هایی نظیر تجربه و دانش بالا در تمام سطوح مربیگری (تاکتیکی، تکنیکی، آمادگی جسمانی و روان‌شناسی)، داشتن تفکر استراتژیک و برنامه بلند مدت را برای مربیان برمی‌شمرد. مربیان هستند که می‌توانند با استفاده از دانش و تجربه خود، موجب توسعه عملکرد ورزشکاران و در نهایت تیم شوند (۹). لذا با توجه بر موارد مطروحه فوق نقش و جایگاه مهم مربیان بر همگان مشخص و مبرهن می‌گردد و چیزی که در این مسیر به عنوان مسئله باقی می‌ماند چگونگی راه و روش آماده‌سازی و ارتقاء مربیان برای این مسئولیت خطیر است. مربیگری به عنوان یکی از پیچیده‌ترین مشاغل ورزشی و یکی از مؤثرترین حوزه‌هایی است که می‌تواند موجب توسعه ورزش و پرورش ورزشکاران شود. لذا در این خصوص مستلزم داشتن یک سیستم مناسب برای ارتقا دانش و مهارت‌های شغلی است تا با استفاده از آن مربیان بتوانند مناسب‌ترین دوره‌های آموزشی (علمی و عملی) را برای ایفای نقش و مسئولیت‌های خود طی نمایند. لازم است مربیان با قرار گرفتن در سیستمی پویا، نگرش، دانش و مهارت‌های خود را تغییر دهند و رویکردهای نوین را اتخاذ کنند تا ضمن ارتقاء شغلی پاسخگوی نیازهای مخاطبین نیز باشند از این رو ضروری است که با علوم تخصصی و عمومی روز در حوزه کاری خود در یک نظام هدفمند دائماً در تعامل باشند (۱۰). به دلیل اهمیت زیاد حرفه مربیگری در عرصه ورزش، ضرورت آموزش مربیان نیز دو چندان شده است که در همین راستا سال‌هاست رویکرد

کاربردی برای سطوح مربیگری که منتهی به همگامی با رشد و توسعه ورزش در جهان در جهت رفع مشکلات موجود ورزش کشور، ارتقاء عملکرد و اثربخشی مربیان ورزشی و به روز شدن دانش، مهارت‌ها، وظایف و مسئولیت‌های مربیان می‌شود از ضروریات حتمی و اساسی ورزش کشور است. از این رو تحقیق حاضر درصدد است پاسخگویی به این سؤالات است که عوامل مؤثر بر توسعه دانش، سلامت روان و مهارت‌های کاربردی مربیان کدامند؟ اولویت‌بندی این عوامل چگونه است؟

روش کار

پژوهش حاضر از نظر داده کمی و کیفی، از نظر هدف کاربردی، از نظر روش اکتشافی، از لحاظ جمع‌آوری داده میدانی و به لحاظ مقطع زمانی حال نگر می‌باشد. جامعه آماری این تحقیق در بخش کیفی شامل خبرگان ورزشی و مربیگری ورزشی و در بخش کمی ۵۰۸ نفر از مربیان رشته‌های ورزشی المپیک که دارای مدارک بین‌المللی مربیگری هستند، می‌باشند. حجم نمونه در بخش کیفی با توجه به اشباع نظری و در بخش کمی بر اساس نرم‌افزار Spss Sample Power تعداد ۳۰۶ نفر بود (کد اخلاق: IR-IAU.TON.REC.1400.060). از پرسشنامه محقق ساخته که به روش دلفی فازی آماده شد برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شد. روایی صوری پرسشنامه توسط متخصصین مربوطه در بخش کیفی تحقیق مورد تأیید قرار گرفت و روایی محتوایی آن نیز با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی به تأیید رسید. روایی سازه پرسشنامه نیز با استفاده از معادلات ساختاری مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. همچنین پایایی پرسشنامه در یک مطالعه مقدماتی بر روی ۳۰ نفر از جامعه مورد مطالعه و با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ در تمامی مؤلفه‌ها بیش از ۰/۷۰ محاسبه گردید که نشان از پایایی مناسب پرسشنامه داشت. پس از تأیید روایی و پایایی پرسشنامه، اقدام به توزیع و جمع‌آوری پرسشنامه‌ها گردید و در نهایت پرسشنامه‌های جمع‌آوری شده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات گردآوری شده از دو بخش آمار توصیفی و استنباطی استفاده گردید. در بخش آمار توصیفی با استفاده از جداول و نمودارهای

روشمند در آموزش مربیان در جهان آغاز شده است و این در صورتی است که ورزش ایران در سال‌های اخیر دچار تغییرات و دگرگونی‌های اساسی شده است که در این خصوص به صورت کاملاً نظام‌مند و علمی در داخل کشور به فعالیتی یکپارچه پرداخته نشده است. با توجه به موارد گفته شده، ایجاد الگویی جهت سطح‌بندی دوره‌های مربیگری، ایجاد سرفصل‌های سطوح مربیگری، تهیه محتوای آموزشی و منابع آموزشی به تفکیک برای سطوح مختلف مربیگری برای آموزش مربیان در کشور، بسیار ضروری و الزامی می‌باشد به طوری که با شناسایی دانش و مهارت‌های آموزشی در دوره‌های مختلف مربیگری می‌توان زمینه‌ساز بهبود مداوم عملکرد مربیان را ایجاد کرد و فرآیند اجرای دوره‌های مذکور (سرفصل‌ها، محتوای آموزشی، منابع آموزشی) را بهبود بخشید و میزان تحقق اهداف تعیین شده برای برنامه‌های آموزشی را افزایش داد و از انحرافات و نقایص اجرایی دوره‌ها جلوگیری به عمل آورد تا میزان کارایی و اثربخشی مربیان افزایش یابد و بدین‌وسیله بتوان گامی مثبت در عرصه تربیت و بالفعل کردن استعدادها بالقوه نسل جوان در ورزش و موفقیت تیم‌های ورزشی در سطح ملی و بین‌المللی گام‌های مهمی برداشت (۱۱). از طرفی شناسایی سرفصل، محتوا و منابع آموزشی و تعیین سطوح مربیگری که منتهی به بازنگری و به روزآوری دانش و مهارت‌های مربیان می‌گردد و باعث رشد و توسعه ورزش و آموزش مربی در جهت رفع مشکلات موجود در ورزش کشور بخصوص در زمینه تربیت مربیان شایسته، حرفه‌ای و آگاه به مسائل علمی و عملی روز دنیا و همچنین لزوم کسب مدال‌های مرغوب در رقابت‌های ورزشی قاره‌ای و جهانی و المپیک که باعث افزایش غرور ملی و ایجاد همبستگی ملی می‌شود و بخشی از سیاست‌های کلان کشور است و در چشم‌انداز بیست سال آینده کشور به تصویب مراجع قانونی رسیده و با توجه به برگزاری مسابقات ورزشی بین‌المللی در رشته‌های مختلف که زمینه‌های معرفی کشورمان را به دنیا میسر می‌سازد، لزوم توجه به ابعاد مختلف برنامه‌های مرتبط با فعالیت‌های ورزشی از جمله تربیت مربیان از ضروریات حتمی و نیازهای اساسی ورزش کشور است (۱۲). در نهایت با توجه به موارد بیان شده، به نظر می‌رسد توسعه دانش و مهارت‌های

و استفاده از سایر مراحل تحلیل عاملی جایز است. با توجه به اشتراکات برآورد اولیه میزان اشتراک هر متغیر نشان داد که مقادیر تمامی آن‌ها برابر با یک است. همچنین مشخص شد مقداری از واریانس هر متغیر است که مجموعه عوامل مورد نظر توانسته‌اند آن را تبیین کنند. هر چه مقادیر به (۱) نزدیک‌تر باشند بهتر است و مقادیر کوچک‌تر هر متغیر نشان از آن دارد که متغیر (گویه یا سؤال) مورد نظر به اندازه کافی برای تحلیل عاملی مناسب نبوده و بنابراین باید از تحلیل خارج شود؛ بنابراین اعتقاد صاحب‌نظران متغیرهایی را که عامل‌ها نتوانسته‌اند بالاتر از ۰/۵ (۵۰ درصد) از تغییرات آن‌ها را تعیین کنند تعدیل و یا از مجموعه متغیرها حذف می‌شوند. با توجه به اینکه واریانس مشترک همه گویه‌ها بیشتر از ۰/۵ گزارش شده است؛ بنابراین تمامی متغیرها (گویه‌ها) در تحلیل باقی خواهند ماند.

از طرف دیگر بر اساس معیار کیزر، تنها عامل‌هایی انتخاب شدند که مقدار ویژه آن‌ها بالاتر از یک بود و سایر عامل‌ها با مقادیر کمتر از یک نیز از مجموع عامل‌ها حذف شدند و در نظر گرفته نشدند؛ بنابراین ۷۱ گویه در تحقیق حاضر قابل تقلیل به ۱۱ عامل بوده و می‌توان از ترکیب این ۷۱ گویه، ساختار جدیدی بر اساس عامل‌ها با ترکیب جدید طراحی و بر اساس آن داده‌ها را تحلیل کرد.

همان‌طور که نتایج نشان داد سهم هر عامل در تبیین واریانس ۷۱ گویه مربوط به عوامل مؤثر بر توسعه دانش و مهارت‌های کاربردی برای سطوح مربیگری در ایران متفاوت و به صورت نزولی است. همچنین مشاهده شد که عامل اول (آموزش) بیشترین سهم داشته و توانسته ۹/۸۰۲ درصد از واریانس ۷۱ گویه را تبیین کند. نهایتاً اینکه تمامی ۱۱ عامل شناسایی شده با مقادیر ویژه بالاتر از یک توانسته‌اند در مجموع ۵۴/۲۰۲ درصد از واریانس ۷۱ گویه مربوط به عوامل مؤثر بر توسعه دانش و مهارت‌های کاربردی برای سطوح مربیگری در ایران را تبیین کنند.

از آزمون AHP با استفاده از Choice Expert برای وزن دهی عوامل مؤثر بر توسعه دانش، سلامت روان و مهارت‌های کاربردی برای مربیان سطح ۱، ۲ و ۳ استفاده شد. نتایج در نمودار ۱، ۲ و ۳ نشان داده شده

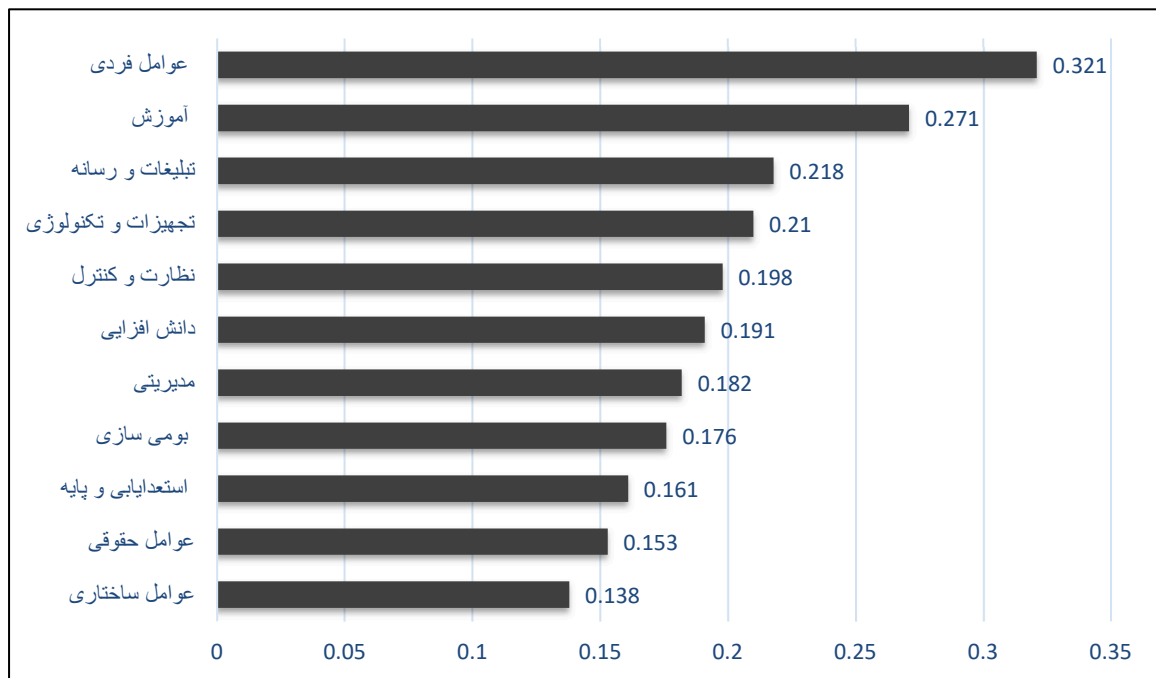
آماري از شاخص‌های فراوانی، درصد فراوانی، میانگین، انحراف استاندارد، حداقل و حداکثر استفاده شد و در بخش آمار استنباطی از آزمون آماری تحلیل عاملی اکتشافی (جهت تعیین و تدوین عوامل مؤثر بر توسعه دانش و مهارت‌های کاربردی برای سطوح مربیگری)، آزمون تی تک نمونه‌ای و نهایتاً تحلیل معادلات ساختاری به کمک نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۳ و Expert Choice استفاده شد.

یافته‌ها

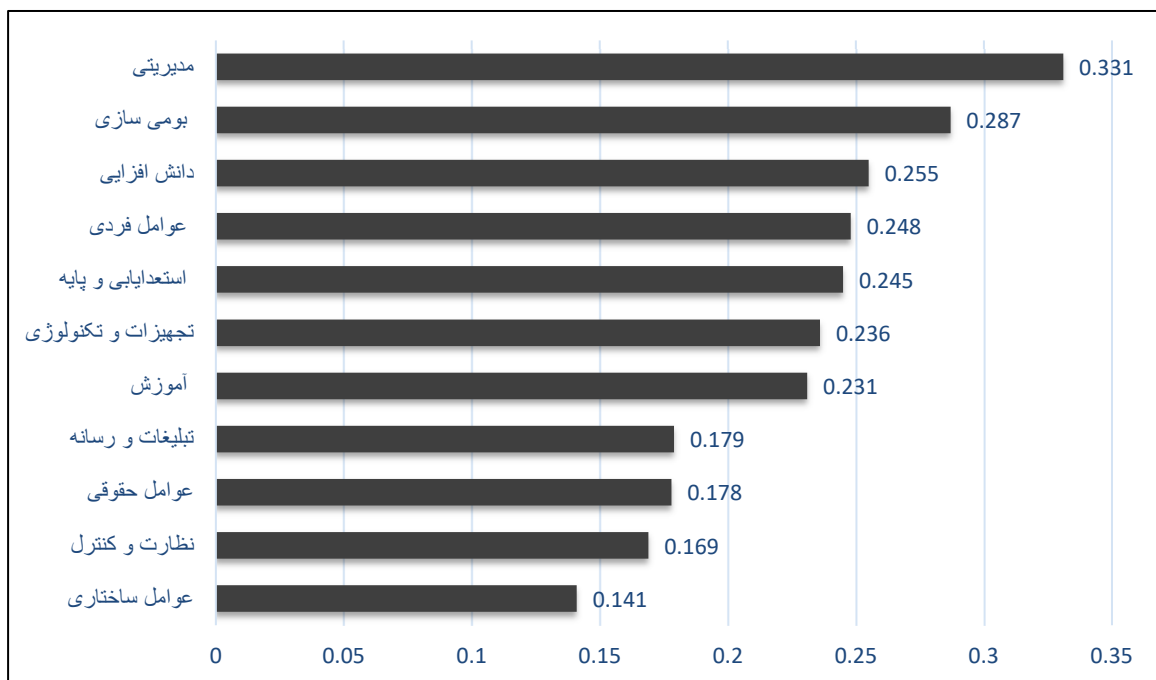
نتایج تحقیق در بخش توصیفی نشان داد که ۳۰/۲ درصد از نمونه زن و ۶۹/۸ درصد مرد بودند. همچنین، ۳۳/۵ درصد از نمونه ۴۱ تا ۵۰ سال بودند و سابقه کاری یا ورزشی ۳۹/۵ درصد از نمونه ۱۱ تا ۱۵ سال بود درحالی‌که ۳۸/۴ درصد سابقه کاری یا ورزشی بالای ۱۵ سال داشتند. در همین راستا، یافته‌ها نشان داد که ۳۷/۹ درصد نمونه دارای مدرک کارشناسی بودند درحالی‌که ۲۸/۶ درصد دارای مدرک فوق لیسانس و ۳/۲ درصد دارای مدرک دکتری بودند و رشته تحصیلی اغلب نمونه (۵۱/۲ درصد) تربیت بدنی و علوم ورزشی بود.

در این پژوهش از تحلیل عاملی اکتشافی برای تعیین و شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه دانش، سلامت روان و مهارت‌های کاربردی برای سطوح مربیگری در ایران استفاده شد. به همین دلیل پیش از انجام تحلیل عاملی، به منظور اطمینان از کافی بودن تعداد نمونه از معیار کایزر- می-پر- اولکین (Kaiser- Meyer-Oklin - KMO) (measure of sampling adequacy (KMO)) و برای تعیین همبستگی بین متغیرها (گویه‌ها) از آزمون بارتلت (Bartlett' Test of Sphericity) استفاده شد.

با توجه به مقدار KMO به دست آمده ۰/۷۷۲ می‌باشد. این مقدار بیانگر این موضوع است که تعداد نمونه‌های تحقیق به منظور تحلیل عاملی کفایت می‌کند و انجام تحلیل عاملی برای داده‌های مورد نظر امکان‌پذیر بوده و می‌توان داده‌ها را به یک سری عامل‌های پنهان تقلیل داد. همچنین نتایج آزمون بارتلت (۱/۰۱ = Sig, $\chi^2 = 10982/627$) نشان می‌دهند بین گویه‌ها همبستگی بالایی وجود دارد، از این‌رو ادامه

نمودار ۱- وزن عوامل موثر بر توسعه دانش، سلامت روان و مهارت‌های کاربردی برای مریبان سطح ۳

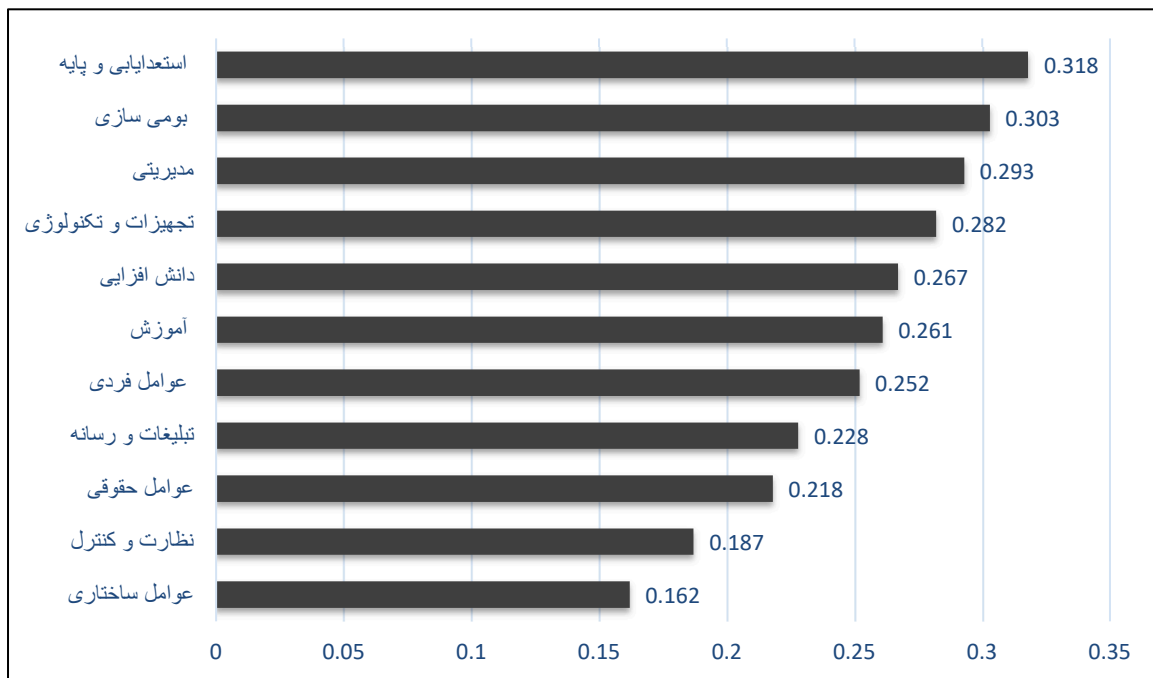
نمودار ۲- وزن عوامل موثر بر توسعه دانش، سلامت روان و مهارت‌های کاربردی برای مریبان سطح ۲

است. مربوط به عوامل استعدادیابی و پایه، بومی‌سازی دانش و عوامل مدیریتی بود.

بحث

امروزه، نقش مدیریت و توسعه دانش در رشد سازمان‌ها و جوامع مختلف امری انکارناپذیر است. عامل

با توجه به نتایج برای مریبان سطح ۳ بالاترین وزن مربوط به عوامل فردی، آموزش و تبلیغات و رسانه بود. همچنین با توجه به نتایج برای مریبان سطح ۲ بالاترین وزن مربوط به عوامل مدیریتی، بومی‌سازی دانش و دانش‌افزایی بود. و برای مریبان سطح ۱ بالاترین وزن

نمودار ۳- وزن عوامل مؤثر بر توسعه دانش، سلامت روان و مهارت‌های کاربردی برای مربیان سطح ۱

متناقضی نیز در این باره گزارش شده است. برخی‌ها معتقدند که ورزشکاران اخلاق را در مرحله اول از محیط خانواده و در مراحل بعدی از مربیان، مسئولان، هم تیمی‌ها و دیگر افرادی که در محیط هستند، فرا می‌گیرند (۱۴). در بسیاری از مطالعات، نقش رفتار مربی و سهم او در ایجاد اخلاق ورزشی، مثبت گزارش شده است (۱۵). اخلاق حافظ فعالیت‌های بشر از میل و گرایش به هرگونه کج روی و پایه تربیت انسان است (۱۶).

عملکرد خوب و اکثر موفقیت‌های یک بازیکن ناشی از دانش فنی، مهارت‌ها و عملکرد یک مربی خبره و چند مهارتی است. در واقع، می‌توان ادعا کرد که نقش آموزش در سطوح مختلف مربیگری و در دوره‌های کوتاه مدت مربیگری ارزش و اهمیت زیادی دارد. عموم مردم همواره مربیان را مسئول عملکرد ضعف یک تیم می‌دانند و در صورت برد و گرفتن جایزه، آن‌ها را ستایش کرده و به ایشان پاداش می‌دهند. این مربیان هستند که می‌توانند با استفاده از دانش و تجربه خود، موجب توسعه عملکرد ورزشکاران و در نهایت تیم شوند. با این حال، هنوز به درستی مشخص نیست که در برنامه‌های توسعه دانش و مهارت‌های کاربردی مربیان چه عواملی باید مد نظر قرار گیرد، لذا محقق بر آن شد

عمده در توسعه این بخش‌ها منابع انسانی است. نیروی انسانی کارآمد و متخصص در ورزش هر کشور، یکی از عوامل مؤثر در ارتقای سطح ورزش آن است. مربیان، تربیت‌کنندگان و هدایت‌گران اجرایی ورزشکاران در تمامی سطوح (مبتدی تا نخبه) هستند و نقش بسیار مهم و تأثیرگذاری در پیشرفت ورزش ایفا می‌کنند. آنان یکی از ارکان اصلی آموزش رشته‌های ورزشی و نیز رهبری و هدایت تیم‌اند و نقش بسیار مهمی در آموزش، پرورش و رشد ورزشکاران دارند. همچنین، مربی‌کانون هدایت و پیشرفت ورزش هر جامعه‌ای است. تلاش مربیان زمانی با موفقیت همراه است که از دانش ورزشی لازم بهره‌مند باشند. جایگاه و نقش مربیان و آثار حاصل از عملکرد و ویژگی شخصیت آنان در ورزش بسیار مهم است، به طوری که مربیان نقش قابل توجهی در پیشرفت تیمی، توسعه مهارت‌های فنی و رفتارهای اجتماعی و فرهنگی بازیکنان دارند. اهمیت مربیان به اندازه‌ای است که هر چند محیط‌های گوناگونی شامل محیط مسابقه، محیط آموزش و تمرین، محیط خانواده برای آموزش و بررسی اخلاق و سلامت روان در مربیگری گزارش شده است، اما از آنجا که ورزشکاران در بیشترین زمان آموزش و تمرین زیر نظر مربیان قرار دارند، محیط آموزش و تمرین مهم تلقی می‌شود (۱۳) هر چند نتایج

آمده این‌گونه می‌توان بیان نمود که اهمیت عوامل مؤثر بر توسعه دانش و مهارت مربیگری با توجه به سطوح مربیگری متفاوت است و لذا، در سطوح مختلف مربیگری، نیازهای متفاوتی در توسعه و دانش احساس می‌شود. این نتیجه را تا حدودی می‌توان به مانند سطوح مدیریت که نیازمند مهارت‌های متفاوت مدیریتی است تفسیر نمود. در سطوح مختلف فوقانی، میانی و تحتانی مدیریت، مهارت‌های مورد نیاز مدیران متفاوت از هم می‌شود به طوری که در سطوح فوقانی نیاز به مهارت‌های ادراکی بیشتر از سایر مهارت‌ها وجود دارد. در سطوح میانی مهارت‌های انسانی اهمیت بیشتری می‌یابد و در سطوح تحتانی (سرپرستی، نیازها و مهارت‌های مدیران به سمت مهارت‌های فنی سوق می‌یابد. این بدان معنا نیست که مدیران سطوح مختلف فقط به یکی از این مهارت‌ها نیاز دارند بلکه، سطح و میزان اهمیت این مهارت‌ها در آن‌ها متفاوت می‌شود. در سطوح فوقانی مدیریت که می‌توان آن را متناظر با مربیگری درجه ۱ دانست، مهارت‌های ادراکی اهمیت بیشتری می‌یابد. مهارت‌های ادراکی یعنی توانایی درک پیچیدگی‌های کل سازمان و تصور همه عناصر و اجزای تشکیل‌دهنده کار و فعالیت سازمانی به صورت یک کل واحد (سیستم)؛ به عبارت دیگر، توانایی درک و تشخیص اینکه کارکردهای گوناگون سازمان به یکدیگر وابسته بوده تغییر در هر یک از بخش‌ها، الزامات بخش‌های دیگر را تحت تأثیر قرار می‌دهد. آگاهی از این روابط و شناخت اجزا و عناصر مهم در موقعیت‌های مختلف، مدیر را قادر می‌سازد که به طریقی تصمیم‌گیری یا اقدام کند که موجبات اثربخشی سازمان و رضایت کارکنان آن را فراهم نماید. در این راستا، مربیان سطوح اول لازم است که از آینده‌نگری و توانایی ادراکی بالایی برخوردار باشند و بتوانند آینده مربیگری و توسعه ورزشکاران خود را در عواملی چون استعدادیابی و مربیگری پایه ببینند. آنان بایستی بتوانند علاوه بر انجام کارهای مدیریتی عادی خود، برای آینده مربیگری و مربیان آینده نیز برنامه‌های ویژه‌ای داشته باشند. بر همین اساس، لازم است که شاخص‌های استعدادیابی را فرا گرفته و به مربیگری در سطوح پایه اهمیت بیشتری بدهند تا از این طریق، موجبات توسعه مربیگری را فراهم نمایند. از طرف دیگر، آنان می‌دانند و

در این تحقیق به شناسایی این عوامل پرداخته و در نهایت مدل توسعه دانش و مهارت‌های کاربردی مربیگری در ایران را تدوین نماید (۱۲).

شناخت مسایل و مشکلات مربیان در کشور به عنوان یکی از ارکان اصلی توسعه ورزش کشور نیازمند نگاهی علمی و تجربی است و در این مسیر استفاده از تجارب جهانی راه میان‌بری است که می‌تواند هزینه دستیابی به توسعه را کاهش دهد. بدون شک، رشد و توسعه دانش مربیگری در کشور از یک سو و افت و تنزل آن از سوی دیگر، ریشه در عوامل متعددی دارد که تعیین سهم هریک از آنان مشکل خواهد بود. آنچه که مسلم است این است که هیچ موفقیتی یا شکستی را نمی‌توان به یک علت خاص دانست. پس جای هیچ‌گونه تردیدی نیست که مطالعه علمی و شناسایی مشکلات موجود در این حوزه از یک سو و تلاش برای مرتفع ساختن این مشکلات توسط مسئولین از سوی دیگر در ارتقای هرچه بیشتر آن موفقیت‌آمیز خواهد بود. حال آنکه، باید توجه داشت که جامعه تحقیق را متخصصان و مربیان خبره کشور تشکیل داده‌اند و به راستی نظر آنان می‌تواند راهگشای موفقیت و توسعه دانش و مهارت‌های کاربردی برای سطوح مربیگری در ایران باشد؛ بنابراین به نظر می‌رسد توجه به نظرات این متخصصان، می‌تواند یکی از بهترین داده‌های مورد نیاز جهت تصمیم‌گیری مدیران در رابطه با اجرای برنامه‌های ارتقای مربیگری در کشور باشد. از طرف دیگر، مدل‌سازی معادلات ساختاری نیز مؤید این موضوع بوده نشان می‌دهد که عوامل شناسایی شده می‌توانند در توسعه دانش و مهارت‌های کاربردی برای سطوح مربیگری در ایران مؤثر بوده و لذا با استفاده از نتایج این تحقیق می‌توان به ارتقای هرچه بیشتر مربیگری رشته‌های مختلف ورزشی در کشور امیدوار بود (۱۶).

با توجه به نتایج آزمون AHP از بین عوامل مؤثر بر توسعه دانش و مهارت‌های کاربردی برای مربیان سطح ۳، بالاترین وزن مربوط به عوامل فردی، آموزش و تبلیغات و رسانه بود. درحالی‌که برای مربیان سطح ۲، بالاترین وزن مربوط به عوامل مدیریتی، بومی‌سازی دانش و دانش‌افزایی و برای مربیان سطح ۱، بالاترین وزن مربوط به عوامل استعدادیابی و پایه، بومی‌سازی دانش و عوامل مدیریتی بود. در رابطه با نتایج به دست

نتیجه‌گیری

با توجه به اهمیت این مربیان به عنوان مربیان سطح تحتانی و ارتباط مستقیم اغلب نوآموزان با این مربیان، لازم است که حمایت جدی از آنان صورت پذیرد که بخش مهمی از این حمایت از سوی رسانه‌ها و با تبلیغات مناسب صورت می‌پذیرد. با تمام تفاسیری که انجام شد، به نظر می‌رسد که نتیجه تحقیق منطقی بوده و در سطوح مختلف مربیگری لازم است که برخی از عوامل توسعه دانش و مهارت‌های مربیان بیش از سایر عوامل مورد توجه قرار گیرند.

References

1. Albrecht SL, Bakker AB, Gruman JA, Macey WH, Saks AM. Employee engagement, human resource management practices and competitive advantage. *J Organiz Effect: People Perform.* 2020;2(1):7-35.
2. Castro L. Assessment of First Aid Knowledge and Decision Making of Coaches of Youth Soccer. (Unpublished masters thesis). San Jose State University, USA. 2010.
3. Gammelsæter H. Leader succession and effectiveness in team sport. *Sport Bus Manag.* 2013;3(4):285-296.
4. Arnesson L, Salman K. Coach succession and team performance. *J Quant Analys Sports.* 2009;5(1):1559-0410.
5. Trninic V, Papic V, Trninic M. Role of expert coaches in development of top-level athletes in individual and team sports. *Act Kinesiol.* 2009;3(1):99-106.
6. Gulliver A, Griffiths KM, Christensen H. Barriers and facilitators to mental health help-seeking for young elite athletes: a qualitative study. *BMC Psychiatry.* 2012;12(1):157.
7. Hamidi M. Dimensions of performance evaluation of national coaches. *Harakat J.* 2010;2(2):4-9. (Persian)
8. Zare A, Alizadeh H, Sepehri S. The relationship between bullying leadership and hypocritical behavior: The role of perceived climate of silence and interpersonal trust. *Transformation Management Research Paper.* 2019;10(20):151-178. (Persian)
9. Bai N, Haji Anzehai Z, Esfahani Nia A. Effects of Social Responsibility and Ethical Organization Atmosphere on the Employees' job Engagement in Sport and Youth Offices of Golestan province. *Orgniz Behav manag Sport Stud.* 2019;5(20):65-77.
10. Gholipour A, Mohammad Esmaili N, Parsa F. The effect of follower-leader exchange on organizational jealousy (Case study: Staff of National

بایستی بدانند که بومی‌سازی دانش در بسیاری از جنبه‌های مربیگری می‌تواند مهارت‌های دانشی و فنی مربیان را توسعه دهد لذا اهمیت ویژه‌ای به این عوامل نیز باید بدهند و در برنامه‌های ارتقای مربیگری آنان نیز باید این مسائل در نظر گرفته شود. در مربیان سطح ۲ نیز، علاوه بر مهارت‌های مدیریتی و تا حدودی بومی‌سازی دانش، لازم است که دانش‌افزایی آنان مد نظر قرار گیرد. با توجه به آنکه مربیان سطح ۲ یک درجه بالاتر از مربیان درجه ۳ قرار دارند، لازم است که از نظر دانشی و مهارت‌های علمی از سطح بالاتری برخوردار باشند تا بتوانند وظایف جایگاه خود را به درستی به انجام رسانند. این مربیان معمولاً با دانش روز خود، بهتر از مربیان درجه ۳ با ورزشکاران تعامل نموده و موجبات ارتقای مهارت‌های تکنیکی و تاکتیکی آنان را فراهم می‌نمایند؛ بنابراین لازم است در رابطه با توسعه دانش و مهارت‌های مربیان سطح ۲، دانش‌افزایی در اولویت بالایی قرار گیرد. حال به مربیان سطح ۳ یا پایین‌ترین سطح مربیان می‌رسیم که معمولاً این مربیان مستقیماً با ورزشکاران به ویژه نوآموزان ارتباط دارند. این مربیان لازم است که علاوه بر مهارت‌های فنی رشته ورزشی خود، از سهم عمده‌ای در عوامل فردی برخوردار باشند. به عنوان نمونه، لازم است این مربیان دارای شخصیتی باثبات و مهربان، دلسوز، جدی و منضبط بوده و از توانایی‌ها و قابلیت‌های تعامل اجتماعی، آموزش صحیح و اصولی، قابلیت‌های روانی مانند مدیریت استرس، اضطراب و خشم و ... برخوردار باشند. اهمیت این موضوع به ارتباط اولیه نوآموزان و ورزشکاران با این مربیان برمی‌گردد که معمولاً ورزشکاران در ابتدا مربیان خود را به عنوان الگو انتخاب می‌کنند و لازمه الگوی مناسب بودن داشتن شخصیت متعادل و ویژگی‌های فردی مثبت است. علاوه بر این، این مربیان بایستی به خوبی آموزش دیده و توانایی آموزش دادن به نوآموزان و ورزشکاران نوپا را داشته باشند و در انجام وظایف خود، ورزشکاران را با اصول اولیه ورزش خود آشنا ساخته و آنان را برای ارتقا و پیشرفت مستمر آماده سازند؛ بنابراین ضروری است که در آموزش این مربیان، موضوعات مختلف فنی و علمی مد نظر قرار گیرد.

Bank of Iran). *J Public Adminst.* 2018;10(3):415-442. (Persian)

11. Greenbaum RL, Hill A, Mawritz MB, Quade MJ. Employee Machiavellianism to Unethical Behavior The Role of Abusive Supervision as a Trait Activator. *J Manag.* 2014;2(6):34- 48.

12. Shu CY, Lazatkhan J. Effect of leader-member exchange on employee envy and work behavior moderated by self-esteem and neuroticism. *Rev Psicol Trab.Las Organ.* 2017;33(1):69-81.

13. Razaghi ME, Mehrabi GH. *Ethic in sport (Concepts, Challenges and Solutions)*, Tehran: Neda Karavarrin Publications. 2018;3:17-57. (Persian)

14. Malcom NL. “Shaking It Off” and “Toughing It Out” Socialization to Pain and Injury in Girls’ Softball. *J Contemp Ethnogr.* 2006;35(5):495-525.

15. Horn T. Intrinsic motivation: Relationships with collegiate athletes' gender, scholarship status, and perceptions of their coaches' behavior. *J Sport Exerc Psychol.* 2000;22(1-4):63-84.

16. Morris L, Wood G. A model of organizational ethics education. *Eur Bus Rev.* 2011.